

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra filozofie a spol. věd

Posudek vedoucího/oponenta bakalářské práce *nehodící se škrtně

Jméno autora/ky	Gabriela Bydžovská				
Název práce	Descartova metodická skepse				
Studijní obor	Filozofie				
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Dr. Ladislav Koreň				
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Rok obhajoby	2016				
Rozsah práce (počet stran vlastního textu + přílohy zvlášť): 51					
Obrazová příloha	ano - ne	Tabulky a grafy	ano - ne	Další přílohy	ano –ne

Použitá literatura (počet): 12

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Výhrady k formě a stylu práce:

Práce nie je ideálne štruktúrovaná. Hneď rola úvodu je nejasná, pretože autorka skratkovito zhrnuje okrem Descartovho CV aj celú jeho filozofiu, čo jednak vedie k chybám a konfúziám, a jednak si tým vyčerpáva materiál, ktorý patrí do jadra práce. To poukazuje na iný formálny problém, ktorým je pomerne časté opakovanie toho, čo už bolo povedané inde.

Čo sa týka odborného štýlu, práca trpí častými chybami a štylistickými kotrmelcami.

Výhrady k spracovaniu:

Témou práce je Descartova teória poznania. Ambíciou je podať koncízny výklad súvislostí medzi a) metodickou skepsou, b) prvým princípom *Cogito ergo sum* a c) dôkazom dokonalého Boha. Autorka chce pritom venovať zvýšenú pozornosť problému interpretácie prvého princípu a problému tzv. karteziánskeho kruhu, ktorý vzniká v súvislosti s Descartovým dôkazom Boha ako ručiteľa pravdivosti toho, čo jasne a rozlíšene chápeme. Vzhľadom na skutočnosť, že táto téma je notoricky prebádaná — a existuje k nej celá plejáda publikácií i v češtine — by sa očakávalo, že autorka jasne vysvetlí základné súvislosti Descartovej koncepcie, a následne sa bude detailnejšie venovať špecifickým problémom interpretácie *Cogita* a dôkazu božej existencie. Toto sa deje len čiastočne.

Práva nepodáva vždy dostatočne detailný a hodnoverný úvod do Descartovej epistemológie. Striedajú sa lepšie a horšie momenty. Autorka nemá problém vyložiť Descartovu predstavu o správnych metódach skutočného (vedeckého) poznania z jeho *Rozpravy o metode* — to je však príliš ľahká úloha vzhľadom na to, že sa jedná o popularizačný spis, a autorka navyše nejde ani do hĺbky. Akonáhle sa však autorka zameria na *Meditácie* situácia sa začne meniť. Dialektika 1. a 2. meditácie je značne zjednodušená a vo výklade absentujú kľúčové kroky:

- prečo sa napr. v 1. meditácii vôbec zavádza argument z neexistencie kritéria odlišujúceho sen od bdenia?

- prečo Descartes na konci 1. meditácie začína uvažovať o možnosti klamúceho démona a neostane len u možnosti, že by nás mohol systematicky klamať všemohúci Boh (túto možnosť v príslušnej kapitole autorka dokonca vôbec nezmieňuje)?

- Descartov kauzálny dôkaz Boha je extrémne zjednodušený: autorka vôbec nezmieňuje, že dôkaz stojí a padá na predpoklade, že príčina idey nemôže mať menej reality ako to, čo táto idea predstavuje (následne aplikácia na ideu Boha ako dokonalej bytosti).

- atď.

Silnejšou stránkou práce je výklad Rödovej interpretácie princípu *Cogito ergo Sum*, ktorý je relatívne jasný. Aspoň v porovnaní s výkladom Hintikkovej známej interpretácie prvého princípu ako založeného na performatívnom aspekte súdu „(Ja) existujem“: tým, že ho činím (v myšlienkovom úkone), potvrdzujem *eo ipso* jeho pravdivosť (kto by ho inak činil?). A naopak, keby som súdil opak — „(Ja) neexistujem“ — nemohol by som súdiť pravdivo (tzv. existenčná nekonzistentnosť). Podľa Hintikku sa ale jedná v druhom prípade o rozpor na performatívnej úrovni autorských súdov (ja súdim, že „(Ja) neexistujem“), a nie o logický rozpor na čisto formálnej úrovni viet. Autorke tieto dištinkcie unikajú. Na strane 38 napr. píše: „Konkrétní příklad performativu (protimluv) můžeme uvést např. kulatý trojúhelník“. Čo je však v spore s ďalším jej výrokom „...performativy se obecně váží k tomu, kdo danou větu pronáší, nebo o kom daná věta informuje. V těchto případech vzniká spor, protože daný subjekt, o kterém se vypovídá, ruší nutné podmínky k tomu, aby daný výrok činil.“ Odhliadnuc od toho, že posledná formulácia je viac než nejasná, je zjavné, že súd typu „Trojúhelník je kulatý“ je pojmovo-analyticky nekonzistentný – performatívnosť tu nehrá žiadnu rolu.

Podobne nejasný je veľmi stručný výklad tzv. karteziánskeho kruhu — za všetky citujem jednu formuláciu, z ktorej som nebol príliš múdry: „Tedy nejdříve podle Descarta předcházelo poznání existence Boha, protože jsme svědky úsudků, vnímáme přímo ty myšlenky, které ho dokazují a poté vnímáme věci jasně a rozlišeně na základě vzpomínky, ve které jsme již pravdivě vnímali, tím pádem jí můžeme znovu důvěřovat, protože zároveň již víme, že existuje Bůh.“

Výsledný dojem z práce je ten, že autorka si síce dala určitú námahu zmapovať tému, avšak nie vždy ju dokázala uspokojivým spôsobom uchopiť. Autorka síce vyloží približne správne niektoré známe časti Descartovej epistemológie, ale nepresvedčila ma, že dokáže uspokojivo

a samostatne uchopiť špeciálne problémy typu interpretácie *Cogita* (konkrétne Hintikkovu interpretáciu) alebo karteziánskeho kruhu. Ak k tomu pridáme fakt, že práca je i z formálneho a štylistického hľadiska dosť nezrelá, neostáva mi nič iné než ju hodnotiť známkou D.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ane	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ane	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metoda</i>	ane	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	ane	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Viz vyššie

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Otázky k obhajobě práce

Dokázala by autorka lepšie vysvetliť:

(a) námietku karteziánskeho kruhu, a ako na ňu Descartes odpovedá?

(b) prečo Descartes na konci 1. meditácie začína uvažovať o možnosti klamúceho démona a neostane len u možnosti, že by nás mohol systematicky klamať všemohúci Boh? Ako presne s týmto súvisí Descartova snaha dokázať Boha v ďalších meditáciách?

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji – ~~nedoporučuji k obhajobě~~. *nehodící se škrtně

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)

Prácu hodnotím známkou D.

~~výborně~~ – ~~velmi dobře~~ – ~~dobře~~ – nevyhovující *nehodící se škrtně (pozn.: uvádět vždy)

V Hradci Králové, 16. 5. 2016

.....
datum a místo

Ladislav Koreň

.....
podpis autora posudku